

2). Autoritățile vamale din Moghilău au confiscat un număr de 74 lăzi conținând obiecte de menaj și altele, până la plata taxei de 10% asupra valorii întregului transport sosit.

3). Prefecții județelor Moghilău și Balta au "blocat" vagoanele conținând fiecare câte 15.000 kgr. sare, destinate populației evrești din Transnistria.

Noi n'avem nici o explicațiune în privința acestei operațiuni.

4). Se pare că în urma unei dispozițiuni generale, toate coletele cu îmbrăcăminte și încălțăminte expediate în Transnistria, au fost reexpediate la Odessa.

Nu se cunoaște încă nici motivul, nici scopul.

P. Turbăria din Tulcin.

Din Moghilău au fost trimiși spre a lucra în Turbăria din Tulcin, un număr de aproape 2.000 persoane. Ei o duc foarte greu din cauza insuficienței în ceea ce privește adăpostirea și hrănirea lor.

Munca se execută în foarte grele condițiuni.

2a (X. 144)

Privire de ansamblu

asupra situației evreilor deportați în Transnistria

A. Considerațiuni generale

O privire retrospectivă și un tablou exact al situației evreilor deportați în Transnistria, - de-a lungul celor doi ani cari se împlinesc zilele acestea, dela evacuarea lor din Teră, - nu pot fi întocmite, din cauză că datele pe cari le avem la dispoziție sunt în marea lor majoritate, lipsite de precizie.

Ceea ce se poate nota cu exactitate, sunt numai ajutoarele trimise de aci, fără însă ca să se poată stabili cu aceeași precizie, felul în care totul a ajuns la destinație și dacă distribuirea s'a făcut în conformitate cu dispozițiile date.

Două au fost categoriile dificultăților de ordin tehnic pe cari Comisiunea de Ajutorare de pe lângă Secția de Asistență a Centralei Evreilor din România, le-a întâmpinat în principal :

1/ Necunoașterea numărului precis al celor deportați, repartiția lor pe localități și migrațiunile efectuate în acest răstimp ;

2/ Lipsa de contact și comunicație cu marea majoritate a comitetelor evrești din ghetourile transnistriene și anume :

a) Lipsa confirmărilor de primire pentru sumele de bani, efectele și numeroasele trimiteri de materiale și obiecte de primă necesitate.

b) Neprimirea rapoartelor acestor comitete, în cari să se arate nevoile și lipsurile cari urmau să fie remediate.

N'a fost deci posibilă decât o activitate bazată pe presupuneri sau indicii vagi, ceea ce nu a permis ca opera de ajutorare să fie făcută așa precum sa fi dorit-o și pe măsura necesităților.

Vom da în cele ce urmează un raport cât mai complet posibil.

. // .

B. Demografia

1/ Din toamna anului 1941 au fost evacuați, în totalitatea lor, evreii din Bucovina, cu excepția capitalei Cernăuți, din care au fost trimise circa 34.000 de suflete (astăzi se mai găsesc acolo circa 14.000 evrei) .

Din Basarabia au fost deportați toți evreii, cu excepție a circa 100 de suflete.

Din județul și orașul Dorohoi au fost evacuați circa 12.000 de evrei, rămânând în orașul Dorohoi ceva peste 2.000 de evrei.

Totalul celor deportați din toamna anului 1941 este de

circa 140.000 de suflete.

2/ O categorie specială o formează cei deportați în toamna anului 1942 :

a) cei bănuți de activitate politică interzisă și cu cereri de repatrieri (circa 2.200 suflete) și

b) cei învinuiți pentru infracțiuni la legea muncii obligatorii (350 - 400 de suflete) .

Astăzi se mai află în Transnistria, după date care urmează a fi verificate, 65. - 70.000 de deportați, originari din Bucovina, Basarabia și din județul Dorohoi în afară de cei dela punctul 2 de mai sus, care sunt originari atât din Vechiul Regat, cât și din Transilvania, Bucovina și Basarabia.

La numărul de 65 - 70.000 de deportați veniți din Târzi, se adaugă 10 - 15.000 de evrei transnistrienți, aflați unii în localitățile lor de origine, iar alții în diversele ghettouri în care au fost concentrați.

Toți acești evrei locuiesc în circa 140 de localități din 9 județe ale Transnistriei. Peste jumătate din ei (circa 35.000) se află în ghettourile din județul Moghila, peste 20.000 de suflete în județul Balta, ceilalți se află în județele Jucastri, Tulcin, Beresovea Golta, Răbnița, Tiraspol și Oceaov.

C. Opera de ajutorare

În primăvara anului 1942 a început să fie posibilă opera de ajutorare a deportaților.

Ei

mult de suferit în iarna 1941/1942, din cauza bolilor, a frigului, a mizeriei și lipsurilor de tot felul.

Dr. Prof. Dr. I. Moldovan, directorul Institutului de Igienă și Biopolitică Cluj-Sibiu, publică în revista " Ardealul Medical " din Iulie a.e., un articol relativ la tifosul exantematic din Transnistria de Nord, în care se găsesc date relative la această situație (Anexa Nr. 1) .

După organizarea ajutorării și cu sprijinul din ce în ce mai puternic al organelor de Stat, această operă a început să dea roade.

Cantități însemnate de medicamente, acțiuni și vacanțe au făcut ca starea sanitară să se îmbunătățească simțitor, iar gravele epidemii care au secerat nemulțumite vieți omenești să fie cu totul stăvilite.

Scolile, uneltele și materialele diverse trimise au dat posibilitate de lucru și de productivizare la mii de meseriași.

Ajutoarele în alimente și numerar au făcut posibilă - deși într-o măsură insuficientă - funcționarea de orfelină, spitale, cantine și alte opere de asistență socială, în unele localități.

În sfârșit, trimiterea de îmbrăcăminte și încălțăminte, deși n'au putut satisface decât într-o proporție cu totul nemulțumitoare nevoile deportaților, au ușurat totuși multe suferințe.

Aceste ajutoare au putut fi trimise numai datorită aprobărilor și a sprijinului deosebit din partea înaltelor Autorități, iar în executarea acestor dispozițiuni și aprobări, Centrula Evreilor din România a pus toată stăruința posibilă, în limita mijloacelor avute la dispoziție, însărcinând Comisiunea de Ajutorare de pe lângă Secțiunea de Asistență cu supravegherea exclusivă a operii de ajutorare în Transnistria.

Dozorul Nr. 1 anexat raportului de față, cuprinde copiile unui număr important de aprobări și intervențiuni în special ale Președinției Consiliului de Miniștri, în vederea ușurării operii de asistență în Transnistria.

I. Ajutoare în numerar

Autorizările legale pe baza cărora s'au făcut trimiterile :

. // .

1. Adresa Nr. 259 OBBT din 10 Dec. 1941 a Președinției Consiliului de Miniștri către F.U.C. (Dos. I, Fol. 1)
2. Adresa Nr. 4687 din 5.II.1942 a Guvernământului Civil al Transnistriei către CER (Dos. I, fol. 2)
3. Adresa Nr. 2306 HDL din 30.V.1942 a Președinției Consiliului de Miniștri, Iputernicitul Guvernului pentru Reglementarea Regimului Evreilor din România către CER (Dos. I, fol. 5)
4. Adresa Nr. 6637 HDL din 29.I.1943 a Președinției Consiliului de Miniștri, Iputernicitul Guvernului pt. Regl. Regimului Evreilor din România către CER (Dos.I, fol. 20).

'au făcut între 18 Februarie 1942 și 4 August 1943, 23 remiteri de ajutoare colective, în sumă totală de Lei 79.462.000 conform anexei Nr. 2.

Aceste ajutoare au fost trimise comitetelor din toate localitățile cunoscute. Ele au urmat să fie distribuite de către comitetele evrești instituite în fiecare ghettou, cu aprobarea autorităților locale.

Sumele au fost trimise depunându-se în lei, pe contul de clearing al Guvernământului Transnistriei la B.N.R., iar plata se face în R.K.K.S. de către organele Guvernământului.

Confirmări scrise nu avem decât pentru o parte a sumelor trimise, din același motiv al lipsei de comunicații cu comitetele evrești.

Anexa Nr. 3 ne arată posturile neconfirmate numai pentru remiterile făcute în 1943, sumele cele mai importante fiind cele care privesc județul Moghila.

Vom reveni în această privință la capitolul "Correspondență" arătând că în tot cursul anului 1943 nu am primit dela toate ghettourile din acest județ, în număr de peste 50, decât un total de 5 scrisori.

II. Ajutoare în alimente
 Autorizări legale :

Adresa Nr. 55417 din 22 August 1942 a Comandamentului de Căpetenie al Armatei, Departamentul Guvernământului Civil al Transnistriei (Dosar I, fol. 9)

. // .

În Conformitate cu aprobarea Președinției Consiliului de Miniștri și a înțelegerii stabilite cu Guvernământul Transnistriei, am depus următoarele sume, destinate a acoperi valoarea alimentelor predate ghettourilor :

la 29 August 1942	Lei 1.000.000.-	of. chit. Nr. 183734/42	
" 10 Aprilie 1943 "	6.000.000.-	" " "	188459/43 "
" 17 Iunie 1943 "	5.000.000.-	" " "	189551/43 "
" 11 August "	6.000.000.-	" " "	190859/43 "
" 15 Septembrie 1943 "	6.000.000.-	" " "	" "

Lei 24.000.000.- în total.

Guvernământul a predat comitetelor evrești diverse cantități de alimente și urmează să primim decontările.

Confirmări am primit numai dela o parte din aceste comitete.

III. Ajutoare în efecte de îmbrăcăminte, lingerie și încălțăminte.
 Autorizări legale :

1. Adresa Nr. 47726 din 31 Decembrie 1942 a Minist. Econom. Naționale, Direcția Regl. Exp. (Dos. I, fol. 6)
2. Adresa Nr. 5621 HDL din 18 Noembrie 1942 a Președ. Cons. de Miniștri, Iputernicitul Guvernului pt. Reglem. Regimului Evreilor din România (Dos. I., fol. 3)
3. Adresa Nr. 17372 OBBT din 12 Decembrie 1942 a Președ. Cons. de Miniștri, cu adresa Nr. 84714 din 18 Nov. 1942 a Guv. Civil al Transnistriei (Dos. I., fol. 15)
4. Adresa Nr. 5976 HDL din 12 Dec. 1942 a Imp. Guv. pt. Regl. Regim. Evr. cu adresa Nr. 89716 din 7 Dec. 1942, Guv. Transnistriei (Dos. I, fol. 16)
5. Adresa Nr. 6149 HDL din 29 Dec. 1942 Imp Guv. (Dos. I, fol. 17)

Alăturăm un tablou specificativ al colectivelor cu îmbrăcăminte trimise în fiecare localitate (Anexa Nr. 4) și un tablou cuprinzând o specificație completă a tuturor acestor efecte (Anexa Nr. 5).

. // .

Taste scaste efecte au fost colectate dela populatia evreiasca din Capitala si din Teru, cheltuin-du-se numai cu embalarea si expedierea efectelor. O eva-luare a lor nu o putem face, data fiind diversitatea obiectelor.

Valoarea lor ar putea totusi sa fie pretuita la :
peste Lei 100.000.000.-

O insemnata cantitate de efecte de imbracami-nte rezultata din colecta facuta in luna Septembrie s.c. este gata de expeditie si vor fi trimise imediat ce formalitatile de export vor fi indeplinite.

Oricat de impresionante sunt aceste cifre la prima vedere, ele nu reprezinta totusi decat un ajutor redus.

Socotind de pilda numarul de 16.000 camasi trimise si raportandu-l la circa 60.000 de oameni cari au nevoie de camasi, se rezulta ca pe timp de 2 ani ajutorul dat reprezinta o camasa la 4 suflata.

La costume (haine), patesne, pullovere, proportia este si mai nesatisfacatoare.

Pe tabloul-anexa Nr.4 in care notam fiecare trimitere de imbracaminte si incaltaminte, am notat si confirmarile de primire cari ne-au sosit.

Reiese si din acest tablou ca lipsa de confirmari este accentuata tot din județul Moghila, in care s'au facut trimiterile cele mai masive.

Suntem siguri ca transporturile au ajuns la destinatie, dar n'am primit confirmarile si nici nu stim cum s'au facut distributiile.

IV. Ajutoare in medicamente

Autorizari legale :

1. Adresa Nr.259 CEBT, din 10 Dec.1941 a Președintiei Cons. de Miniștri către F.U.C.(Dos.I. fol.1)
2. Adresa Nr.4687 din 5.II.1942 a Gov. Transnistriei către OER (Dos.I.fol.2)
3. Adresa Nr.47231 din 7.II.1943 a Minist. Econom.Naționale, Direcția Reg.Exp. către C.E.R.(Dos.I, fol.3)
4. Adresa Nr.5841 din 15.V.1942 a CEBT.

. // .

insotind adresa Nr.23969 a Gov.Civ.al Transnistriei din 12.V.1942 (Dos.I.,fol. 4)

5. Adresa Nr.2306 RDL din 30.V.1942 a Președ. Consiliului de Miniștri, Impater-nicitul Guvernului pentru reglementarea Regimului Evreilor din România (Dos.I., fol.5)
6. Adresa Nr. 47726 din 31 Dec.1942 a Minist. Econ.Naționale, Direcția Reg.Exp.(Dos. I.,fol.6)
- 7) Adresa Nr.31155 din 8.VI.1942 a Gov.Civ. al Transnistriei (Dos.I.,fol.7)
8. Adresa Nr.81739 din 14 Nov.1942 a Gov. Civ.al Transnistriei (Dos.I.,fol.14)
9. Adresa Nr. 511565 CEBT. din 18 Sept. 1943 a Președ.Cons.de Miniștri cu re-portul Nr. 2279 din 6 Sept.1943 al Bir. Jud. al organizării muncii evreilor din Moghilev (Dos.I.,fol.24)

S'au expedit până la 12 August s.o. (dati ultimei expediții, din cauza că nu am mai obținut autorizații de export) 352 colete de medicamente, seruri și vaccinuri, preparate dietetice, fiolețe, vată, pansamente, truse chirurgicale, în greutate de circa 12.000 kgr., conform anexei Nr. 6.

Costul tuturor acestora, împreună cu acela al medicamentelor cari se află gata de expediere, se ridică la :

Lei 14.393.707.-

Confirmări s'au primit și la acest capitol tot numai în parte.

V. Articole de menaj și librărie

Autorizări legale :

1. Adresa Nr. 47726 din 31 Dec.1942 a Minist. Econ.Naționale, Direcția Regl. Exp. (Dos.I.,fol. 6)
2. Adresa Nr. 5976 RDL din 12 Dec.1942 a Imp.Gov.cu adresa Nr.89716 din 7 Dec.1942 Gov.Transnistriei (Dos. I.,fol.16)

. // .

3. Adresa Nr. 11311 RDL din 28 Mai 1943 a Președ. Cons. de Miniștri, Imp. Guv. pt. Regl. Regimului Evreilor din România (Dos. I., fol. 23)

S'au expedit în cursul lunii August a.o. articolele de menaj și librărie, cuprinse în alăturata anexă Nr. 7, precum urmează :
vagoanele Nr. 83204 și 33461 conținând 102 lăzi, la Moghilău, pentru întreg județul Moghilău și 102 lăzi colective în celelalte localități din Transnistria.

Costul tututot acestor obiecte se ridică la circa :

Lei 12.000.000.-

Confirmăro de primire au sosit din Balta și Golta, iar dela Moghilău, d-nul Comandant Paraschi-vescu, delegatul nostru, a adus știrea că cele 74 lăzi cuprinse în vagonul Nr. 33461 au fost confiscate, pentru că nu s'a plătit taxa ad-valorem de 10%.

VI. S a r e

Autorizări legale :

1. Adresa Nr. 477726 din 31 Dec. 1942 a Minist. Econ. Naționale, Direcția Regl. Exp. (Dos. I., fol. 6)
2. Adresa Nr. 6637 RDL din 29. I. 1943 a Președ. Cons. de Miniștri, Imp. Guv. pt. regl. reg. evreilor din România către CBR (Dos. I., fol. 20).

Conform aprobărilor speciale cari s'au dat, s'au expedit în Transnistria 12 vagoane de sare a 15 tone fiecare, Zece vagoane s'au distribuit ghetourilor transnistrieni, conform anexei alăturate Nr. 8, iar ultimele 2 vagoane se află blocate la Moghilău și Balta conform dispoziției Autorităților.

Costul sării trimise este de :

Lei 2.304.471.-

Distribuția sării a fost dispusă precum urmează :

S'a atribuit întâi cantitatea necesară instituțiilor de asistență socială: orfelinăte, wantine, spităle, etc.

S'a mai distribuit gratuit câte 1 kg. de suflet, familiilor paupere.

Restul s'a dispus a fi vândut celor cari au mijloace de trai cu prețul de RMKS. 4.- kilogramul.

Rapoarte despre primirea sării și felul în care s'a făcut distribuția avem dela o parte din comitete.

VII. C ă r b u n i

Autorizări legale :

1. Adresa Nr. 47726 din 31 Dec. 1942 a Minist. Econ. Naționale, Direcția Regl. Exp. (Dos. I., fol. 6)
2. Adresa Nr. 6637 RDL din 29. I. 1943 a Președ. Cons. de Miniștri, Imputernicitul Guv. pt. regl. reg. evr. din România către CBR (Dos. I., fol. 20)

S'a obținut dela autoritățile competente exportul a 15 vag. cărbuni a 20 tone fiecare, Expediția s'a făcut în localitățile arătate în tabloul-anexă Nr. 9.

Costul lor a fost de :

Lei 1.080.000.-

Dela o parte din comitete am primit dovezi de recepție.

VIII. G e a m u r i

Autorizări legale :

Adresa Nr. 55936/942 a Guv. Civ. il al Transnistriei (Dos. I., fol. 10)

S'au expedit 4 vagoane geamuri, fiecare conținând câte 2.700 m.p. de geamuri, în total 10.800 m.p. costând :

Lei 2.378.000.-

Expedierea s'a făcut conform alăturatului tablou-anexă cu Nr. 10, iar primirea a fost confirmată în parte.

IX. Cheres tea

Autorizări legale :

Adresa Nr.6190 RDL din 2.I.1943 a Președ.Cons. de Miniștri, Imp.Guv.pt.regl.reg.evr.din România.(Dos.I.,fol.18)

Cheresteasa a fost expediată în 6 vagoane, conform tabloului-anexă alăturat cu Nr.11, în total metri cubi, costând Lei 1.600.000.-

În ceea ce privește confirmările de primire, aceeași situație ca la articolele precedente.

I. Scule meșteșugărești, ouă și sârmi,

oazmale și lopeți

Autorizări legale:

1. Adresa Nr.4687 din 5.II.1942 a Guv.Civ.al Transnistriei către CER (Dos.I, fol.2)
2. Adresa Nr. 47726 din 31 Dec.1942 a Minist. Econ.Naționale, Direcția Regl.Exp.(Dos.I, fol. 6)
3. Adresa Nr. 6637 RDL din 29.I.1943, a Președ. Cons.de Miniștri, Imp.Guv.pt.regl.reg.evr. din România, (Dos.I,fol.20)
4. Adresa Nr. 55936/942 a Guv.Civ.al Transnistriei (Dos.I,fol.10)
5. Adresa Nr. 6190 RDL din 2.I.1943 a Președ. Cons.de Miniștri, Im.Guv.pt.regl.reg.evr.din România (Dos.I,fol.18)

S'au trimis în Transnistria, conform anexelor Nr. 12 :

- 5000 oazmale } cu ouzile lor
- 5000 lopeți }
- 9000 kg.ouă
- 1000 sârmi și
- 274 lăzi cu diverse scule și materiale pentru croitori, cizmari, barbieri, fierare, tinichigii, geangii, potocovari, tâmplari, blănsari, măcelari, etc. și
- 90 sobe cu burlanele lor.

Tablourile anexate indentifică lăzile trimise în fiecare localitate.

// .

În afară de cele ce preced, sunt acum în curs de expediere cele 11 instalațiuni de ateliere pentru județul Balta și aceea pentru fabrica de ouă din Tulcin, conform adreselor Nr. 8690 RDL și 10439 RDL din 11 Mai 1943 a Președinției Consiliului de Miniștri, Nr. 33664 din 31.III.1943 și 43854 din 28.IV.a Guvernământului Transnistriei (Anexele Nr. 21 și 22 din Dosarul I.) și 5000 kgr. sodă caustică.

Costul total al tuturor acestor unelte și materiale se urod la :

Lei 12.900.000.-

XI. Ajutoare individuale în numerar

În afară de ajutoarele colective în numerar trimise de către Centrala Evreilor din România, arătate sub Nr. 1, sau mai trimis ajutoare individuale de porțaiilor de către rude și prieteni, în sumă de :

Lei 80.620.820.-

conform tabloului-anexă Nr.13.

D. Corespondența

Schimbul de corespondență între C.E.R. și comitetele locale evrești, ce și între deportați și familiile sau sprijinitorii lor din Tară, a întâmpinat mari greutăți, cari în bună parte nu sunt înlăturate nici astăzi.

Abia în Noembrie 1942, din Inelțul Ordin al Domnului Mareșal Conducător s'a aprobat propunerea făcută de Marele Stat Major și în conformitate cu adresa Nr. 1712/942 a Președinției Consiliului de Miniștri (Gabinetul pentru organizarea și administrarea Bucovinei, Bucovinei și Transnistriei) s'a puse la o temelnică organizare a serviciului de corespondență, prin C.E.R.

Copiile de sote aflate în Dosarul I, fol.23, lămuresc această organizare. Birourile respective funcționează atât la Centrală, cât și la toate Oficiile ei județene.

Totuși rezultatele nu sunt cele pe cari situațiunea le impune.

// .

436

Fiecare capitol al expunerii noastre are greutatea întâmpinate în opera de ajutorare, din cauza lipsei de contact cu comitetele locale. Sute de scrisori ale noastre, trimise prin Censură, Prefectura Poliției, Guvernământ, îndeplinind toate condițiile cerute de dispozițiile în vigoare, au rămas fără răspuns din partea comitetelor locale.

Marea majoritate a trimiterilor de bani, alimente, materiale și obiecte de tot felul, nu sunt confirmate. Nu știm dacă au sosit sau nu, dacă au fost distribuite cu respectarea dispozițiilor noastre, ce este folositor și ce trebuie încă de trimis.

Exemplul cel mai edificator este următorul :

Din tot județul Mochilău - care numără jumătate din numărul evreilor deportați, cîreș 35.000 de oameni, în peste 50 de localități n'au primit în tot timpul anului 1943, adică în peste 9 luni, decât :

Din Mochilău : la 20.I.1943 telegrama Nr.178
" 11.II. " scrisoarea Nr.9/9
" 18.V. " telegrama " 122
" 22.IX. " scrisoarea " 2279/

Din Djurin : " 11.IX. " o scrisoare fără

Satisfăcătoare este în special situația în ceea ce privește corespondența cu comitetele din județele Balta, Golta și Tulcin. Aceasta în ceea ce privește corespondența oficială între Centrală și comitetele locale.

În ceea ce privește corespondența particulară, alăturăm anexa Nr.14, care cuprinde o centralizare a acestor comunicări pe luni și localități, în ceea ce privește corespondența scrisă în București.

Extragem și aici situația specială a Jud.Mochilău

Dela 25 Noiembrie 1942, până la 30 Septembrie 1943, adică în timp de 10 luni, au sosit din partea unei populații de cîreș 35.000 de suflete : 626 comunicări.

Menționăm că până în August 1943 nu sosit nici o comunicare.

Totalul comunicărilor sosite în Capitală din toate localitățile Transnistriei este de 6.195, în tot timpul de cînd funcționează serviciul poștal al Centralăi.

. // .

437

B. Asistența Socială

1. Cantine

În Opera de ajutorare a celor deportați, un punct principal în formază bucătrile populare, în care trebuie să se servească regulat și cel puțin odată pe zi, la prînz, o supă caldă și o bucată de pâine sau mălai.

Aceleași motive de ordin general au făcut ca aceste cantine să nu fie înființate în toate localitățile și ca funcționarea lor să fie de multe ori sporadică.

2. Orfelinațe

Situația orfelinațelor, care ar trebui să îngrijească de soarta a cîreș 8.000 de orfani din care aproape 5.000 fără ambii părinți, este parțial îmbunătățită, mulți copii continuă însă să fie neîmbrăcați.

Pregătirea lor pentru emigrare impune un program complet de organizare, care va face obiectul unui raport special.

3. Spitale și policlinici

Sunt organizate în toate centrele importante și răspund unor mari nevoi. Ele trebuie să rămînă permanente cu serviciile și medicamentele necesare stăvilirii epidemiilor și vindecării bolilor.

4. Combustibil pentru iarnă

O problemă din cele mai urgente de rezolvat, este aceea a combustibilului pentru iarnă, avînd în vedere dificultățile locale și clima foarte aspră.

5. Comitet Central pentru Transnistria

Înființarea unui astfel de comitet este indispensabilă:

- a. În scopul de a coordona activitatea tuturor comitetelor evrești din Transnistria;
- b. În scopul de a stabili o colaborare normală cu Comisiunea de Ajutorare de pe lângă Centrala Evreilor din România.

6. Cooperative

Posibilitatea de a exercita comerțul de către evrei fiind suprimată, trebuie să se generalizeze crearea de cooperative. Deasemenea, în afară de furnizarea de alimente de către Guvernământ, să li se permită a se aproviziona de pe piață cu articolele necesare, la prețurile maxime.

F. Noi migrațiuni

1. Deportați trimiși dincolo de Bug

Din Ladejin, jud.Tulcin și din Berșad, jud.Balta

ca și din alte câteva localități, au fost trimiși la lucru deportați, în localitățile Gaisin și Nicolaev.

Dela acești deportați n'au sosit familiilor lor nicio știre.

2. Comitetul evreesc din județul Golta

ne face cunoscut că începând dela 1 Octombrie 1943, toți deportații din Golta și celelalte localități ale județului, cari nu au ocupațiuni precise, vor fi transferați în lagărul de iernare Akmiotka.

Aceasta este o mică localitate, fără posibilități accentabile de adăpostire, de aprovizionare și aproape fără apă. În primăvara anului curent, în urma intervenției Centralei Evreilor din România, se hotărîse desființarea acestui lagăr.

3. Turbăria din Tulcin

Din Moghilău au fost trimiși, spre a lucra la turbăria din Tulcin, un număr de aproape 2.000 de persoane. Ei o duc foarte greu din cauza insuficienței în ceea ce privește adăpostirea și hrănirea. Munca se execută în condiții foarte grele.

G. Dificultăți recente

1. La 11 August 1943, a fost introdusă o taxă de 10% asupra valorii oricăror mărfuri intrate în Transnistria.

Această taxă nu poate fi suportată nici de către Comisiunea de Ajutorare nici de către Comitetetele locale din Transnistria. Ținând seama de scopul acestor trimiteri, rugăm ca ele să fie scutite de plata acestor taxe.

2. Autoritățile vamale din Moghilău au confiscat un număr de 74 răzi, conținând obiecte de menaj și altele, până la plata taxei de 10% asupra valorii întregului transport sosit.

3. D-nii prefecți ai județelor Moghilău și Balta au blocat vagoanele conținând fiecare câte 15.000 kg. sare, destinate populațiunii evrești din Transnistria. Noi n'avem nici o explicațiune în privința acestei operațiuni.

4. În urma unei dispozițiuni, se pare generale, toate coletele cu îmbrăcăminte și încălțăminte expediate în ultimul timp în Transnistria, au fost reexpediate la Odessa. Nu cunoaștem nici motivul nici scopul acestei măsuri.

Centrala Evreilor din România a intervenit pentru înlăturarea acestor dificultăți (anexa Nr.15).

După ultime informațiuni sosite, s'ar fi revenit asupra unora din aceste măsuri de ordin administrativ.

Concluziuni și propuneri

Recapitulând constatările făcute la fiecare capitol al raportului de față, se ajunge la concluziunea că - mulțumită sprijinului autorităților centrale și ale Guvernământului Transnistriei - Comisiunea de Ajutorare de pe lângă Centrala Evreilor din România, a îndeplinit - în limita posibilităților - opera de ajutorare a evreilor deportați în Transnistria. Nedumeririle și greutățile întâmpinate, pot fi înlăturate.

Principalele dificultăți se referă la:

1. Necesitatea de a cunoaște numărul celor deportați și repartitia lor pe localități, vârstă, sex și profesie.

Nu cunoaștem până azi:

- Numărul evreilor deportați și repartizarea lor demografică;
- Impărțirea lor în diferitele localități;
- Migrațiunile efectuate;

Rugăm a ni se comunica cifrele totale, repartizate pe categoriile arătate mai sus, conform recensământului făcut.

2. Posibilitatea de a corespunde cu comitetele

Nu primim corespondențe și confirmări dela mare parte a comitetelor din Transnistria, în special din județul Moghilău.

Rămâne de stabilit cauza acestui neajuns, care stânjenește întreaga operă de ajutorare.

3. Correspondența deportaților cu familiile lor

Aceeași constatare ca la capitolul precedent.

4. Alimentele furnizate de Guvernământ

Potrivit acordului stabilit cu Guvernământul Transnistriei, urmează ca livrările de alimente să se facă conform indicațiunilor Centralei Evreilor din România, atât în ceea ce privește localitățile, cât și felul alimentelor și cantitățile repartizate fiecărei localități. De asemenea să se fixeze un preț unic pentru fiecare articol.

Suntem în așteptarea decontărilor pentru livrările făcute.

./.

5. Concentrarea deportaților

Deportații trăiesc azi în circa 140 localități din 9 județe transnistriene. Multe din aceste localități sunt izolate și cu mari greutăți de aprovizionare și adăpostire. Din același motiv ajutorarea se face extrem de greu.

O mare ușurare ar interveni dacă deportații ar fi concentrați într-o regiune în care să s'ar întâmpina aceste greutăți.

Ar fi mai ușoară astfel și organizarea unei supravegheri eficiente din partea autorităților civile și militare române.

6. Înlăturarea dificultăților la export

Pentru înlăturarea greutăților ivite în lunile August și Septembrie a.o., din cauza cărora expedițiile urgent reclamate au întârziat aproape două luni, Ministerul Economiei Naționale ridicând obiecțiuni de principiu, urmează a se hotărî definitiv ca acest Minister să elibereze direct Centralei Evreilor din România autorizații de export, cu scutire de taxe, formalități și fără cedare de devize, pentru îmbrăcămintea, medicamentele, uneltele și celelalte obiecte strict necesare deportaților, eventual numai cu avizul d-lui Comisar General pentru problemele evrești.

În acest sens, Centrala Evreilor din România a făcut intervențiile necesare (anexele Nr.16).

7. Îmbrăcăminte și încălțăminte

Trimiterile de efecte uzate fiind insuficiente, trebuie de acordat permisiunea de a se trimite o cantitate de îmbrăcăminte și încălțăminte cu talpă de lemn, nouă. Cantitatea nu va fi mare din cauza lipsei de fonduri.

S'ar mai putea eventual aproba trimiterea de materiale care să fie confecționate în atelierile din Transnistria.

8. Expediții

Urmează de asemenea a se aproba trimiterea obiectelor de primă necesitate pentru gospodăriile deportaților și aprovizionarea cooperativelor.

De asemenea trimiterile de sare, cherestea și geamuri, ultimele necesare pentru o mai bună adăpostire a deportaților în iarna care se apropie.

În același categorie intră și aprovizionarea cu combustibil, în special în centrele în care nu se găsește niciun fel.

./.

9. Orfelinate, cantine, spitale

Pentru o mai bună îngrijire a orfelinatelor, cantinelor și spitalelor, sunt valabile propunerile dela punctul 4., de mai sus, adăugându-se și aprobările pentru trimiterile de medicamente.

10. Comitet central

Rugăm a se aproba înființarea unui Comitet central pentru toate comitetele evrești din Transnistria.

Acest Comitet central ar trebui să aibă sediul într-unul din centrele cele mai populate, iar reglementarea și componența sa să fie stabilite de acord cu Centrala Evreilor din România.

11. Migrațiuni

În ceea ce privește migrațiunile semnalate la capitolul F, le supunem binevoitoarei Dvs. aprecieri.

12. Dificultăți recente

Rugăm de asemenea înlăturarea dificultăților semnalate la capitolul G.

RECAPITULATIE

Ajutoare în numerar	Lei	79.642.000.-
Ajutoare în alimente	"	24.000.000.-
Ajutoare în îmbrăcăminte	"	100.000.000.-
Ajutoare în medicamente	"	14.393.707.-
Ajutoare articole de menaj și librărie	"	12.000.000.-
" sare	"	2.304.471.-
" oărbuni	"	1.080.000.-
" geamuri	"	2.378.000.-
" cherestea	"	1.600.000.-
" soule meșteșugărești, etc.	"	12.900.000.-
Ajutoare individuale în numerar	"	<u>80.620.820.-</u>
<u>Total Lei</u>		<u>330.918.998.-</u>

Domnule Ministru,

În completarea memoriului nostru Nr. 21548 din 7 Septembrie 1943, pe care îl alăturăm în copie prezentei, adresat d-lui Comisar General pentru problemele evreiești, și care a fost transmis Domnului Prim Ministru, arătând situația unor categorii de evrei aflați în Transnistria, și în legătură cu audiența pe care ați binevoit a o acorda Președintelui nostru, dl. Dr. N. Gingold, în ziua de 5 crt., ne permitem respectuos a vă supune următoarele:

1. Printre evreii deportați în Septembrie 1942, se află un grup de circa 1200 înși deportați după indicațiunile autorităților administrative, fără cercetări prealabile, fiind considerați suspecti de activitate politică interzisă.

La cererea noastră, ați binevoit a dispune revizuirea acestora de către o comisiune instituită de Dvs. Rezultatul acestei revizuirii a fost că aproape jumătate din cei triați au fost găsiți nevinovați, scoși din lagărul dela Vapniarca și lăsați liberi în alte localități din Transnistria.

Cum Dvs. ați binevoit a admite principiul ca toți cei originari din Vechiul Regat, Ardeal și Banat să se poată reîntoarce în țară, vă rugăm să binevoiți a vedea că este drept ca și cei din categoria susarătată, cari au fost găsiți nevinovați, să fie readuși în țară.

2. Conform indicațiunilor Dvs. am dispus ca Oficiile Județene ale Centralei Evreilor din România să ne transmită în cel mai scurt timp lista evreilor născuți în vechiul Regat, Ardeal și Banat și cari în clipa deportării se aflau în Bucovina și Basarabia, fie temporar, fie stabiliți acolo, toți aceștia urmând să beneficieze de dispoziția Dvs. de a fi readuși în țară, conform principiului stabilit ca cei originari din Vechiul Regat, Ardeal și Banat să se poată reîntoarce din Transnistria.

3. Pe baza aceluiași principiu, conformându-ne tot instrucțiunilor Dvs. am cerut Oficiului Județean Dorohoi al Centralei Evreilor din România, să ne trimită de urgență tabelul tuturor evreilor deportați din acel județ, cari îndeplinesc una din condițiunile următoare:

- orfan de război,
- văduve de război,
- invalid sau rănit de război,
- descendenți de veterani din 1877,
- foști funcționari și foști pensionari ai Statului Român.

./.

Domniei Sale

DOMNULUI MINISTRU AL AFACERILOR INTERNE